

ПАМ'ЯТЬ, ЇЇ ВИДИ, РОЗВИТОК ТА ВИХОВАННЯ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук

Інтерес до пам'яті з'явився ще в далекій давнині. Найперші порівняння пам'яті були пов'язані з восковою дощечкою. Вважалося, що «рукою досвіду» ця дощечка заповнювалася різними подіями і спостереженнями. Зараз вважається, що пам'ять - це складна структура декількох функцій або процесів, що забезпечують фіксацію минулого досвіду людини. Пам'ять можна визначити як психологічний процес, який виконує функції запам'ятовування, збереження і відтворення матеріалу. Три вказані функції є основними для пам'яті.

Характеристикою пам'яті називають обсяг, швидкість, точність, тривалість і готовність запам'ятовування і відтворення інформації. Від них залежить наскільки продуктивна пам'ять людини. З самого народження людина наділена здатністю запам'ятовувати. Однак не всі з самого народження наділені продуктивною пам'яттю. Тому люди вдаються до способів її розвитку і вдосконалення.

Наведені приклади успішного вдосконалення та розвитку пам'яті пов'язані певною мірою з живим інтересом, емоційним піднесенням, усвідомленням важливості вивчаємого. З досвіду ми знаємо, що якщо сильне враження, то воно залишає глибокий і міцний слід. Нехай та чи інша подія нам неприємна, але, якщо вона пов'язана з хвилюванням за успіх будь-якої важливої справи ми її добре запам'ятаємо.

Отже, щоб запам'ятати надовго, потрібно поставитися до вивчаємого предмету з живим інтересом, треба отримати про нього чітке уявлення.

Наявність всіх цих факторів — перша важлива умова для успішного запам'ятовування. Друга важлива умова — вміння концентрувати увагу на досліджуваному матеріалі. Дуже точно висловив цю думку В. М. Сеченов, який чудово розумів, що «дивитися» і «слухати» - це ще не значить «бачити» і «чути». Далеко не всі люди помічають подробиці самих звичайних предметів. Багато з нас знають, як виглядає циферблат на годиннику? Перебувають у корови вуха вище або нижче, спереду або ззаду рогів? Чи багато хто може сказати, як сповзає з дерева кішка — вниз головою або хвостом?

Третій фактор, важливий для повноцінного запам'ятовування, — свідомо установка на запам'ятовування, поставлена мета — запам'ятати. Багато разів можна що-небудь чути або бачити, але зовсім не втримати в пам'яті, якщо відсутній намір запам'ятати це. Чим серйозніша, вмотивованіша, свідоміша ця установка, тим кращі результати запам'ятовування.

Доброго запам'ятовування сприяє спільна участь у процесі сприйняття різних аналізаторів — зорового, слухового, рухового, дотикового. Чим більше рецепторів бере участь у сприйнятті, тим краще даний предмет або явище запам'ятається. Тому вивчаємо доцільно записувати і читати вголос, користуватися як опорою для запам'ятовування наочними образами, зоровими схемами, діаграмами, таблицями.

Інший характер носить логічне, або осмислене, запам'ятовування. Його основа — смислові зв'язки з угрупованням запам'ятованих вражень за подібністю і відмінністю. Воно характеризується значно більшою швидкістю вивчення і більшою тривалістю збереження, чим різко відрізняється від механічного. Один з важливих прийомів осмисленого запам'ятовування — групування матеріалу за змістом, а також виділення смислових опорних пунктів.

Метод організації матеріалу дозволяє людині оперувати величезною кількістю інформації, економно використовувати свою пам'ять.

